

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

171

Vragen van de leden **Dijk** en **Van Nispen** (beiden SP) aan de Minister voor Asiel en Migratie over *het bericht dat commerciële beunhazen tientallen miljoen verdienen door een tekort aan structurele opvangplekken* (ingezonden 16 juli 2025).

Antwoord van Minister **Keijzer** (Asiel en Migratie) (ontvangen 1 oktober 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met de recente artikelen van EenVandaag en het Financieel Dagblad over ondernemer René Derksen die 44 miljoen euro heeft verdiend aan het faciliteren van noodopvanglocaties als tussenpersoon?^{1 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Vanaf wanneer was u op de hoogte van het feit dat deze «ondernemer» zichzelf 44 miljoen van de 436 miljoen euro uit het contract met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) uitbetaalde?

Antwoord 2

Met de berichtgeving van onder andere het Financieel Dagblad en Follow The Money is dit bij mijn ministerie bekend geworden.

Vraag 3

Vindt u, met terugwerkende kracht, dat deze gevraagde prijzen überhaupt marktconform waren?

Antwoord 3

Deze zaak moet worden gezien in het licht van het tekort aan opvangplekken in 2022 en daarna. In het voorjaar van 2022 werd duidelijk dat er een groot tekort aan opvangplekken dreigde te ontstaan. Vanaf 2022 en in de jaren erna

¹ Hoe kan een ondernemer 44 miljoen verdienen aan noodopvang van asielzoekers? COA vertrouwd op «maatschappelijk verantwoorde» winst | EenVandaag

² FD, 15 juli 2025, Asielopvang in hotels levert «Sywert van Lienden 2.0» € 44 mln op (fd.nl/bedrijfsleven/1562290/asielopvang-in-hotels-levert-sywert-van-lienden-2-0-44-mln-op#:~:text=Ren%C3%A9%20Derksen%2C%20een%20omstreden%20tussenpersoon,noodopvang%20van%20asielzoekers%20en%20statushouders.).

zijn er herhaaldelijk dringende oproepen gedaan aan de medeoverheden om samen met het COA meer reguliere opvangplekken te realiseren. Omdat het COA niet erin slaagde om voldoende reguliere plekken te realiseren moest uiteindelijk onder hoge druk gebruik worden gemaakt van de diensten van hotelaanbieders. Omdat het COA de afgelopen jaren een tekort aan opvangplekken bleef houden en structureel een bezettingspercentage van tussen de 96% en 100% heeft gehad zijn deze dure noodopvangvoorzieningen nog steeds noodzakelijk.

Ik ben het met u eens dat de gevraagde prijzen erg hoog waren. Om die reden is het contract met deze tussenpersoon beëindigd. Het COA is rechtstreeks contracten aangegaan met de hotels en de meeste hotelcontracten zijn inmiddels heronderhandeld op prijs. Het is mijn streven om deze dure noodopvangvoorzieningen zo snel mogelijk af te bouwen. Het aantal reguliere opvangplekken stijgt hiertoe gestaag. Begin 2026 verwacht het COA circa 43.000 reguliere opvangplekken te hebben en dit bouwt richting 2027 op naar circa 50.000. Door de realisatie van nieuwe reguliere opvanglocaties kunnen dure noodopvangvoorzieningen worden afgebouwd.

Vraag 4

Bent u het eens met de stelling dat het COA beter had moeten opletten, maar ook in een onmogelijke spagaat komt omdat het onder stoom en kokend water nieuwe plekken moest regelen?

Antwoord 4

Het COA maakt in samenwerking met het ministerie een schatting van het aantal benodigde opvangplekken. Uit deze raming, in samenhang met het aantal daadwerkelijk gerealiseerde plekken, volgde in 2022 het beeld dat er een acuut tekort dreigde te ontstaan. Samen met alle partners is eerst geprobeerd om meer reguliere plekken te realiseren. Dit heeft altijd de voorkeur. Het COA had het dreigende tekort aan opvangplekken dus goed in beeld, maar is afhankelijk van de medewerking van gemeenten om opvangplekken te realiseren.

Vraag 5

Wat zegt dit volgens u over het aanbod van structurele opvangplekken en hoe gaat u ervoor zorgen dat het COA niet meer in deze positie komt en dit de belastingbetaler minstens één miljard euro extra kost?

Antwoord 5

Het aantal reguliere opvangplekken stijgt gestaag, maar nog niet in lijn met wat uiteindelijk nodig is. Om grip te krijgen op migratie en de instroom te beperken heeft het demissionaire kabinet de afgelopen periode samen met de ketenpartners en alle betrokken partijen hard gewerkt aan diverse maatregelen en diverse wetsvoorstellen. Denk hierbij aan de implementatie van het migratiepact, het wetsvoorstel tweestatusstelsel, het wetsvoorstel asielnoodmaatregelen, het realiseren van reguliere opvangplekken en het samenhangend pakket om de uitstroom van statushouders te bevorderen. Het is mijn ambitie om voldoende reguliere opvangplekken te creëren en daarmee de dure noodoplossingen zo snel mogelijk uit te faseren. Het COA verwacht 75.000 plekken te kunnen realiseren, waarvan voor ca. 70.000 meerjarige (financiële) afspraken kunnen worden gemaakt met gemeenten. Om binnen de huidige budgettaire kaders meerjarig 70.000 plekken vast te leggen en dure noodopvang te kunnen afschalen, conform de motie Boomsma (Kamerstuk 19 637, nr. 3414), vindt dit plaats onder de voorwaarde dat deze plekken contractueel opzegbaar zijn. Hierdoor blijft het financiële risico beperkt. De realisatie van deze opvangplekken kost alleen tijd, omdat de locaties gebouwd of verbouwd moeten worden en in samenspraak met de omwonenden en de gemeente het vergunningsproces doorlopen moet worden.

Vraag 6 t/m 8

Bent u zich ervan bewust dat dit gaat om maatschappelijke kosten die zijn gemaakt door alle Nederlanders en dat het onacceptabel is dat er niet gekeken is naar de winstmarges van deze beunhazen?

Bent u het met commerciële beunhaas Derkzen eens dat er sprake was van een «logische minimummarge»?

Wanneer krijgt de Kamer meer te horen over het lopende fraude onderzoek naar Derkzen en Bob van der Valk?

Antwoord 6 t/m 8

COA en mijn departement zijn zich zeer bewust van het gegeven dat het gaat om inzet van publieke middelen voor het organiseren van opvang en begeleiding. De omstandigheden, maakten dat soms onder zeer hoge tijdsdruk keuzes gemaakt moesten worden. Achteraf gezien is het COA van mening dat de marges inderdaad te hoog zijn geweest. Om die reden is het contract met deze tussenpersoon beëindigd, is het COA rechtstreeks contracten aangegaan met de hotels en zijn de meeste hotelcontracten inmiddels heronderhandeld op prijs.

Ik kan op dit moment, hangende het onderzoek van de FIOD en het Openbaar Ministerie, niet verder inhoudelijk reageren op deze zaak. Ik heb geen indicatie van de duur van het onderzoek. Zodra de uitkomsten bekend zijn, zal ik uw kamer hierover informeren.

Vraag 9

Hoeveel van dit soort commerciële contracten lopen momenteel nog? Kan hier inzicht in worden gegeven?

Antwoord 9

Het COA heeft de contracten met de tussenpersoon opgezegd en maakt geen gebruik meer van tussenpersonen bij het boeken van hotelruimtes.

Vraag 10 en 11

Op welke manier wordt er invulling gegeven aan de motie-Dijk en de gedane toezegging om voor eind 2025 stoppen met de commerciële noodopvang?³ Waarom staat er in de Kamerbrief van 14 juli jl. dat er nog onderzocht moet worden of sommige contracten opgezegd kunnen worden of niet verlengd worden?⁴

Antwoord 10 en 11

Zoals in de brief van 14 juli aangegeven maakt het COA vanaf het begin van dit jaar geen gebruik meer van de diensten van tussenpersonen voor het afsluiten van hotels. Het COA sluit direct een contract af met de lokale hotelier en/of hotelketen. Deze contracten hebben over het algemeen een korte looptijd en kunnen als de capaciteit van het COA het toelaat snel worden afgeschaald. Er zijn echter nog steeds hotels, maar ook schepen, voor een langere periode gecontracteerd. Soms is het nodig om een tijdelijke oplossing in stand te houden, bijvoorbeeld ter overbrugging naar het moment dat de reguliere locatie in een gemeente opengaat en er geen andere (goedkopere) alternatieven zijn in een gemeente. Het COA zal zodra de capaciteit het toelaat de dure noodopvangvoorzieningen uitfasen. Hierbij kijkt het COA eerst naar de duurste vormen van opvang. Tegelijkertijd moet het COA ook zorgen dat opvang gespreid is over het land.

Vraag 12 en 13

Beseft u dat het ruim onvoldoende financieren van het COA de komende jaren, de onderhandelingspositie van het COA enorm verslechterd heeft en de afhankelijkheid van commerciële noodopvang alleen maar groter is waardoor alles juist veel duurder wordt?

Klopt het dat er gezien de constatering van u dat het COA onvoldoende middelen heeft in 2028, bij de aankomende begroting middelen zullen worden gezocht om het COA voldoende te financieren?

³ Kamerstuk 19 637, nr. 3424 en toezegging TZ202505-002.

⁴ Kamerstuk 19 637, nr. 3458.

Antwoord 12 en 13

Het COA verwacht 75.000 plekken te kunnen realiseren, waarvan voor ca. 70.000 meerjarige (financiële) afspraken kunnen worden gemaakt met gemeenten. Bij Voorjaarsnota 2025 zijn de beschikbare middelen voor de opvang van asielzoekers voor 2025 en 2026 bijgesteld op basis van de MPP. Voor latere jaren zijn thans beperkt middelen beschikbaar voor het COA. Om binnen de huidige budgettaire kaders meerjarig 70.000 plekken vast te leggen en dure noodopvang te kunnen afschalen, conform de motie Boomsma (Kamerstuk 19 637, nr. 3414), vindt dit plaats onder de voorwaarde dat deze plekken contractueel opzegbaar zijn. Hierdoor blijft het financiële risico beperkt. In de praktijk realiseert het COA vaak reguliere locaties in de vorm van flexwoningen – die bij het staken van de opvang overgedragen kunnen worden aan bijvoorbeeld de lokale woningbouwcorporatie.

Vraag 14

Kunt u garanderen dat er alles aan zal worden gedaan om niet meer nieuwe contracten aan te gaan met commerciële beunhazen en dat zo snel als kan lopende contracten met dit soort louche partijen worden beëindigd en ook niet meer verlengd?

Antwoord 14

Het COA heeft een wettelijke taak om opvang te realiseren voor asielzoekers. Zoals hiervoor aangegeven worden de dure noodopvangvoorzieningen zo snel als mogelijk uitgefaseerd. Het kost tijd voordat de reguliere opvangcapaciteit op peil is. Tot die tijd blijft noodopvang helaas noodzakelijk. Het proces rondom het contracteren van hotels is verder geprofessionaliseerd, waardoor er ook meer grip is op de prijs. Daarnaast maakt het COA voor de noodopvang in hotels geen gebruik meer van tussenpersonen. Voor andere vormen van noodopvang kan op dit moment niet worden uitgesloten dat het inschakelen van tussenpersonen daarvoor noodzakelijk is. Wel zal dit zo veel mogelijk worden beperkt.